

erejével, nem mint szolga hajtsa meg fejét a kényszer alatt, hanem mint öntudatos cselekvő polgár igazgassa önmagát — nagy katasztrófák által adott tanítás után még csak imént ugyan, de hozzájárult a keresztényen felfogáshoz. Kétségen kívül nagy vívmány ez. Ez az a liberalizmus, mely veres lobogóként ingerli azt az abszolutizmust, amelynek halálos dőfést adott.

S a hierarchia most, midőn hatalmi körét mindinkább elveszteni látszik: nem is csodálkozunk rajta, hogy visszaszerzésére, vagy ahol még végképp el nem vesztette, megtartására és erősítésére igyekszik.

Ennek a népjogokat veszélyeztető mozgalomnak harci zászlóját tűzte ki a magyarországi Ultramontanizmus is, a «Néppárt»-ban már betoborzott és betoborzandó tömeg előtt «katholikus szövetség» felirással. Jelszava tetszetős: az eláradt vallástalanság megfellebbezése, visszatérítése a népek istenhez; harc az istentelen liberalis állam és szövetsége a hitetlen protestantizmus ellen. — Eszköze kitűnően megválasztott: behatás a társadalmi élet minden rétegébe; szellemi és anyagi téren lefoglalása, a papálismushoz térítése és lekötése a népek, még pedig felekezeti különbség nélkül, a lecsapítható anyagi érdekeknek, segélyező szervezeteknek közvetlen és leghatásosabbnak bizonyult istapolásával stb.

Am a jelszó hamis, az eszköz furfangos, de «a cél megszenteli az eszközöket.» E pedig nem kisebb, mint a hierarchia abszolút érvényének visszaállítás; a társadalmi érdek, tartozék bár az értelem felvilágosítása követő önmunkálkodásra, vagy a lélek békéjében álló üdvösség megszerzésére. Mit?... Ennél kenyelme-ebb modot ajánl üdvösségre a szent papság: jászalazon vezetést, amihez nem kell munkás, hanem csak passzív hit, csak szabadakaratot nem ismerő vak engedelmesség. — Embertestvéri és hazaszeretet? az önközpontú törvények iránti tisztelt? szabadság, alkotmányos állam?... Micsoda istentelen fogalmak ezek?... mikor a magyarorszá-

gunk nem e világból való; kik «inkább tartozunk engedelmességgel Istennek, mint az embereknek.» s először katolikusnak kell lennünk s csak azután magyarnak! amint az egyedül üdvözítő hit protétája Zichy Nándor gróf azon az Aug 23—24. katolikus szövetségi gyűlésen «Isten nagyobb dicsőségére» a világra dobta a hitűség azt a honfiai szíveket feláraztó jelszavát, a jogokat adó, jó oka fejlesztő és jogokat fenntartó, a honszeremet a Jeruzsálem sorsán siró Krisztus erre érte példaként, az Isten iránti szeretettel nemes összhangzatba hozásra törekvő liberalizmus ellen.

És ez a liberalizmus szülte a protestantizmust; ez meg plántolta a vallástalanságot; együtt megalkották a modern államot, amely nem akar ismerni kiváltságos egyházat, szentes papirendet, hanem — Isten meg ne bocsássa neki — még a protestánst. sőt még a zsidót is olyannak tartja, mint az embert, «ki erkölcsileg becsületesen élhet, híven szolgálhatja a hazát, amelyben született, el és hal, amelynek törvényei neki emberi és polgári jogokat adnak és biztosítanak amiért ezek aztán elkövetik azt az istenkáromlást, hogy előbb tekintik magukat magyar hazafinak és csak azután valamely meggyőződésük szerinti egyház tagjának. Apaga Satanas!... Ne vigyünk el — ki értetbe! Ily ékes szavakkal dobálóznak a kegyes ultramontanok.

Ma bizony, az ember üdvösségén emésztő szörnyű metely ez a liberalizmus... Ki kell ezt ölni. S minthogy a nagyon elterjedt felvilágosodottság miatt, amelyet a protestantizmus terjeszt, másként nem lehet: a fanatizmus sötétségével, testvérgyűlölettel, a liberális törvényeknek és magának a kormánynak diszkreditálásával, megbuktatásával, amely, ha nem klerikal-feudalis, bármely partból való lenne is — azok a való — kell elerni. És e végett minden eszköz jó, csak célhoz vezetessen, tehát minden tét — amiként lehet — meg kell hódítani.

Hát ilyen lesz az a «katholikus szövetség» (Boldog Isten mennyi erőt és igyekezetet eitékölöznek a népboldogítás hamis czéje alatt, a nép igaz érdeke —

pusztahelyen, a hol a sok elvadult legelő által miatt nagyobb a veszedelem. Pusztán élt gyermekben aig van, akit bika, vagy ökör meg ne kergetett volna, jó el ne rugott volna, kutya meg ne harapott volna. Akinek pedig gyermeke van, mind tudja, hogy a kicsinyek életét csak magasságbeli Urunk őrzi. Mertanul Istenhez térni az istentagadó, mikor arról van szó, hogy ki őrzi meg az apró állomokat.

Hiába ott a legtökéletesebb elővigyázat, a véletlen mióndent meg tud csufolni. A székéről leeső is kitérheti a nyakát, sőt, mint egy régi humorista mondja, hamarabb törí ki, mint a ki toronyból esik le, mivelhogy hamarabb ér a földre. Parasztháznál még inkább lehet, de uri háznál már lehetetlenség ugy elzárni a gyufát, hogy ahhoz a gyermek ne férhessen, ha róla az volt megírva, hogy hozzaférjen. — A függőy, mit nehéz rudjával magával ránthat, a mostani bicebőceza labu, képtelen butorok, amikről nemrég mondta a király, — hogy szomorú volna, ha ez a divat még sokáig tartana, mind arra leselkedik, hogy mikor zuhanjon a gyermekre, ha az alatta mászkál. A parasztnál nincs meg ez: nincs meg a játékfesték mérge sem, megvan azonban más: a ninetelenség.

Nem kell hinni, hogy általánosságban ne szertné a nép gyermekét. De sőt jobban, mint az ur. A mi a fiatal parasztkus apa megtesz, hogy karján viszi két órai távolságra a gyermekét, nem minde ur tenné meg, mert nem is bírja el a keze. Fölnevelésre igen vágyakozik. A kisköveldmü ur sok esetben inkább tartja igaznak a gyermekét, mert sokba kerül a fölnevelése, iskolázása tekintélyes gondokat okoz.

A mint a statisztika bizonyítja hogy a népesség szaporodása manapság az alsóbb néposztályok által történik.

A nép példabeszéde azt mondja: Olyan a gyerek, mint a pohár. Jó ha sok van belőle a háznál, mert igen könnyen eltörlik. Bizony a legtöbb szegénysorsu helyen több gyerek van a háznál, mint pohár. Kell is neki. Hatéves korában már munkát végez a gyerek a fogóabb tizenkétévesre már rá lehet bízni a kocsit, subanez legény korában pedig már egy teljes napszámot képvisel, még akkor is, ha lány. — Nyilvánvaló, hogy itt nemcsak a szülői szeretet, hanem az anyagi érdek is megkívánja, hogy meg maradjon életben a gyermek.

Megis ezeket történik a legtöbb baj. Főlemlítendő: hogy vagyons gazdánál, akinek családja van, ritkább eset, mint akár az urfelenél. — Elfajta szomorúságok csak a szegénységnek fordulnak elő a főtebb irt módok formájában.

Megörténik. Oda a gyerek s kezdődnek a siralom napjai. Jön közbe a rendőri vizsgálat, azután a törvényszéki vizsgálat, azután a vád gondatlanság által okozott emberölés czímen.

A törvényszék rendszerint kegyelmes; belátja, hogy sok az «enyhítő körülmény» — de azért a paragrafus csak paragrafus s csak kimondatik a király nevében az ítélet, hogy te asszony, meg te ember, gondatlanságok által öltéték meg a gyermeket.

Ülök is érte néhány napi börtönt, mert tényleg gondatlanság volt úgy magára hazyni a gyermeket. Azonban kire hagyja, mikor senkije sincsen? Sem gouvernántot, sem bonnet nem fozadhat hozzá, de még egy akkora eselédet sem, mint az öklön. Annyi bizonyos, hogy el kell menni a tanyából, főszedni a paszulyt, mert különben lepereg a földre s ha nem megy el a paszulyt, akkor nem tud mit adni enni a gyerekeknek. Ha pedig elmegy, apró magzatait kénytelen magukra hagyni a

embertársadalmi joza, szabadsága ellen: mennyi jóra való erőt fordítanak a népek új legizására.

Hát mi baja is van a magyar Államban a katolikus egyháznak?

Hogy az állam más felekezetű, terheket viselő polgárait is megillető jogokban részesíti: emiatt érzi magát jogában csontitva? Vagy az veszélyezteteti a vallástalanságot, hogy a nép a közös »zármazás természetes örökigazsága szerint egyenlővé és szabaddá lett s önmaga akar is a képviselői uton alkotott és tisztelettel érdemlő törvények korlátai közt földi sorsának intézője s üdvének munkása lenni s nem akar ebben többé más vezérlet, mint a megismert örök igaz elveket? Vagy Krisztusnak ennek a legfenségesebb liberalizának, mások voltak az elvai: vagy az apostolai által alapított egyháznak meg nem hamisított, el nem magyarított tanításai ellenkezőt mondanak s nem volna igaz, többé az, hogy »ahol az Urnak lelke van, ott van a szabadság» Kor. 3.17 hogy »Krisztus a mely szabadsággal minket megszabadított abban meg kell állanunk?»

Ab, ah — »néppárti» urak!... Ti vettétek volna csak a Fiuságnak lelkét? Nem, nem! ti halatlan és himi Apostolok vagytok, mert az ellen az Állam ellen támadtok: amely még ma is közül veletek nagy vagyont és nagy előjogokat ad, azoknak az állammal együtt munkálkodó, a közjóra áldozatokat hozó más ker, vallásfelekezeteknek ellenében is, amelyekre még az egyenjogosító 1848: XX. t.-czikk mag sincs végrehajtva, amint ez valódi Modern Államra már elengedhetetlen kötelessége lett volna, de a melylyel meg mindig adósa ugy a liberalizmusnak, mint a protestantizmusnak egyaránt.

Hisszük, szeretjük hinni, hogy katolikus testvéreink közt, habár a főpapak, ha megjelentek is azon az aug. 23—24-ki szövetségi gyűlésen, de szívesen üdvözölték, amivel arról adtak bizonyosságot, hogy a »Néppárt»-tól nem olyan idegenek, amint szeretnék láttatni: többébbébb vannak azok, a szívvél lélekkel magyarak, akik valják és be is váltják a magyar

tanyában. Egyiknél aztán megcsik a baj, a másiknál nem; A sors ez. — Kit Isten szava hogy talál el — mondják a kint való fatalisták.

Kit sorsa így ért el, hogy gyermeke elvesztése után annak megölésével is vadolta tik, fasultan áll a törvénytevő emberek elé. Az ember, vagy az asszony, vagy mind a kettő. — Természetesen ez idő alatt is magukra vannak odakint a kis zsellértanyában a gyermekek s voltaképp most is történhetnék velük valamely balesemény. Jó azonban az Isten, a törvény elé állítottaknak mindössze ez a vigasztalásuk. Halgatják szótalan a tárgyalást, felelnek, mikre kerdezik őket s bágyadtan csak akkor rebbennek össze, mikor mondja az ügyész, hogy ők ölték meg Janikát. Nehány csepp könny szokott ilyenkor a szemükből csordulni, melyek egyrésze Janika emlékének, másrésze tulajdon szegénységüknek szól. S megkapván azt a néhány napot, ami az enyhítő körülmények tekintetbevételevel reájuk esik, a börtönbe meennek annak töltese végett. Ez időben odakint magukra maradnak a többi apró szentek, jó azonban, mint tudvalevő, az Isten. Az Örsze nénök, Teca nénök, Kata anyókat ő teremti a szomszéd tanyákra, kik eljönnek emezen házba, hozván kenyérkét Pétörkének, Menyhartának és gyógyítják a valamit sejtő gyerek szomorúságát:

— Vásárba van születők, aprajaim. Mőglá-satok, olyan falovat hoz, hogy fityülű van a farkán.

— Fityülű? — kérdezi Pétörke, — való-ságos fityülű?

— Az lelköm, az.

Menyhártka, a csöpp, azon kérdést intézi:

— Janitát is visszahozzák?

Teca néno, szótalanul kifordul a házhó.

honfiaság dogmáját: »A haza minden előtt! De hát hol van akkor a Pápa?

Hisszük... szeretjük hinni, hogy ama »néppárti szöveget« az államkormányt és a liberális pártokat — felelembe, — sem a népet tévedésbe nem ejti, hanem még inkább meggyőződve arról, hogy az olyas ultramontán szövetséget valódi veszedelem a népszabadságra, állambékére, testvéri közérzésre nézve, mind czéljait, mind eszközeit tekintve, határozott erélyvel ellene állanak a csabi áskoknak, sőt amint kell, rakoncátlankodásait megfékezik.

Am jöjjön el, ha jönnie kell: a testvérharcz. aminek üszket régen élesztgetik már s most ama gyűlésben eldöbtek s gyuljon fel e sokat szenvedett, jobb sorsra érdemes közházában k u l t u r h a r c z!

A protestánsok, kiknek a Haza és Nemzet üdve mindenkor első volt — fájdalommal bár — de felveszik a szemökbe vágott keztyűt s az elveikben gyökerező liberalizmus fegyverével meg is vívják a kényszerült harcot amelyből egyházuk azon kétségbe nem hozható érdeme kél ki ujjalag, hogy ők a modern Magyar államnak igaz hívei s érdemesek arra az egyen jogosság teljességére, amit az 1848; XX. t. c. javukra előírt, de amiben még mindeddig sem részesítették a törvény lényege és intenciója szerint: mert azt a méltányosabb figyelmet, a melyben a mostani kormány részesíti, rekompenzációnak ama törvényért tartani nem lehet.

Azért üdvözöljük mi is a z e v r e f t i s z á n t u l i e g y h e k e r t e k e z l e t e t, ezen a krisztusi e-vekhez mindig hű magyar városban, a melynek nagysága ezen a hűségen alapult, ereje ebből nőtt. Mert feltetelezzük, hisszük, meggyőződésünk, hogy ez az értekezlet: m a g v a, az ultramontán szövetség által provokált, követelő szükségességet tett o r s z á g o s — e l s ő b e n e v r e f o r m a l t, a z u t á n h a l a d é k t a l a n u i b e k ö v e t k e z ő e g y e t e m e s p r o t e s t á n s t ö m ö r ü l é s n e k, a melynek ideje, ha el nem készt, bizony nagyon elérkezett. Az ellenség közös; közösnek kel lenni a munkának is, hogy minden protes- táns értelmiség megértse a szent missziót, a mely szerint a nép minden rétegébe, falu és városban, palotába, földmives hajlékába, műhelybe, gyárba elhasson az emberi, polgári keresztényen jog — és kötele-ség-érzetet felra- zó és tette buzdító szöveg. Protestáns életfel- tétel ez: »In hoc signo vinces!«

Legyen ismét üdvözölve ez az értekezlet. Áldást kívánunk munkájára — Isten áldását, a mely többet ér az ember áldásánál, még ha az áldót S z e n t A t y á n a k h i v- ják is.

— a — r.

A kiegyezés.

Az országgyűlési ellenzéki pártok hangulatáról szeptember 4., illetve szeptember 5-én tartott konferenciájukból következő értesülésünk van:

A Néppárt helyteleníti a min. elnök eljárását, mely szerint a Ház határozatától etérőleg javasolt a koronának; s támogatói is igérkezik azt az akciózt, amely e miatt a min. elnök ellen intéztetik. Berzeviczy elnök eljárását határozottan elítéli s edelmére kelni kész a képv. szólásszabadságnak. A kiegyezésre vonatkozólag azonban nem nyilatkozik mindaddig, amíg konkrét javaslatokat nem lát.

Előben a Nemzetipárt harci hangulatban van, amit minden tagja érez. A part Apponyi Albert nagyhatalú felszólalása értelmében úgy nyilatkozott, hogy tavalyi álláspontját a kiegyezési kérdésben a megváltozott viszonyokkal szemben nem tartja magára nézve sem erkölcsileg, sem logikailag kötelezőnek, mert egyfelől teljesen mások az előzmények, melyek a partot tavalyi álláspontjára bírták, másfelől pedig, az eddigi jelenségek után is itelve, a kormány már elhagyta azon álláspontot, melyet a nemzetipárt a tavalyi provizorium javaslatának tárgyalásánál maga-

tartásának meghatározásával döntőnek elismeri.

Ily körülmények között a nemzeti párt ezidén a harcoló: sorában lesz látható. A pártnak ez a magatartása általános elismeréssel találkozik az ellenzék minden árnyalata körében és általános az a vélemény, hogy a nemzeti párt állásfoglalása a néppártot arra fogja bírni, hogy a kormánnyal szemben leghevesebb ellenzékét fejtse ki.

A függetlenségi pártok körében a nemzeti pártok a megállapodása igen jó benyomást keltett mert a nemzeti párt akciójával egy- sültén a győzelem reményével szali sikra a kitűzött cél érdekében Magyarország gazdasági függetlenségének kivívására az önálló vámterület felállításával.

A holnapi ülés elé tehát a legjobb hangulattal néz az ellenzék és valószínű, hogy az első ülésben kifejezésre fog jutni az ellenzék harcziás kedve.

Országgyűlés.

Tegnap déli 12 orakor, miként tegnapi táviratunkban jeleztük — az országgyűlés megnyílt.

Egyelőre a képviselők találkozásában nyilvánuló szíves hangulatból s pártoküli kölcsönös üdvözlésekből nem látszott, mintha a képviselőház gyűlései elebe valami oly nagy fontosságú tárgyak kerülőnének, amelyek a bé- kés hangulatot harciassá változtassák. Pedig úgy lesz.

Ünsterem és karzatok régen voltak annyira tele, mint tegnap. Csak igen kevesen maradtak el az első ülésről, melyben a Ház, nagy és fontos események küszöben bemutakozott.

A vezérek közül majdnem senki sem hiányzott. Az, hogy a miniszteri székek közül 5 üresen maradt, alig tűnt fel. Az ülés kez- dete 12 órára volt kitűzve. Benn a teremben már jóval délelőtt nagy csoportok verődtek össze egymás melé és türelmetlenül vártak az ülés kezdetét, mely jóval félegy óra utánaig varatott magára.

A képviselők körében feltűnt egy új alak is, Balassa-Gyarmat új képviselője, gr. Forgách Antal, ki Latkócy helyett jött be és mindenkinek sietett bemutatkozni.

Az elnöki emelvényen az ősz Lakatos Miklós volt az első, ki elfoglalta helyét. Ő már régen ott ült, a mikor a szolga egy új csengettyűt tett az elnök asztalára, mert az ott heverőre kisült, hogy az a hosszú vakáció alatt teljesen berekedt.

— Majd ez is bereked! viccel Hentaller Lajos, ki ma egyáltalán pompás közbeszóló hangulatban volt.

A jobboldali ajtón egyszerre besurrant Bánffy. A mikor a legközelebb hívei megpillantják, megered ott a szélsőjobbon egy gyenge kis eljenzés, mely végig vonul a jobb padokon, de csakhamar visszhangra talál az ellenzék padjain hevesen kitörő H o c h- kialtasokban.

A preludium meg volt tehát. Sőt egy kis disszonancia is vegyült bele, mert valahol egy éles füty is elhangzott, csak azt nem lehetett megállapítani, hogy az eljenzőknek, vagy a hocholóknak szólt-e az.

Bánffy sietett helyére.

Majd észrevétlenül jött Szilágyi Dezső a t. Ház elnöke. Rózsás színben van, szinte megfiatalodva kitűnő egészségben foglalja el a helyét és megrazza a csengettyűt. Mig megszólal az éles csengettyű szó, az egész Házon végigvonul a lelkes kiáltás:

— Eljen Szilágyi Dezső. Perczekig tart ez az ováció, mig Szilágyi egy kézmozdulat- tal csendel int és hozzáfog a bejelentésekhez. Előbb ket miniszterelnöki leiratot hoz a Ház tudomására, melyekben a király valamely öröm és részvétnyilatkozatokért mond köszö- netet a Háznak. Azután felolvastatja azt a királyi kéziratot, melyel a képviselőház elna- poltatott és mara ismét egybehivatott. Mialatt ezt olvassa Perczel Béni, Bánffy felkelt és az elnöki emelvény felé haladt, de onnan csak- hamar visszatért helyére.

A mikor a kézirat felolvastatott. Poló- nyi rögtön szólásra jelentkezik. Berzeviczy Al- bert, kit Polónyi beszéde legközelebből érdekel, kezéből töcsért csinál a füle mögött és egy szót sem vesz el Polónyi ér- veléseiből.

Polónyi nagyon higgadtan, menten min- den szenvedélyességtől vagy érzékenységtől, ismerteti a tényállást, rámutat a képviselők szólásjogán ejtett sérelemre és szóva teszi a kontroversziát, mely a Ház Határozatában és a kir. kéziratban foglalt terminus között lé- tezik.

Hentaller közbeszól: Mi tehát ma, csak holnap ülésezünk. A Ház tagjai elmosolyod- nak, aztan figyelemmel tovább hallgatják Po- lónyit, aki kijelenti, hogy ma csak magyara- zatokat és igazolást vár, melyek után, ha ki- tűnnék, hogy ebben az incidensben tendencia volt, a további teendőkre nézve kellő időben és kelő formában indítványt kellene tenni.

Alig hogy Polónyi befejezte szavait, fel- emelkedik a jobboldali első padból Berzeviczy. Látható izgatottsággal gesztikulál, mielőtt be- szédebe belefogná.

— Halljuk a vádiottat! ezzel fogadják a baloldalt.

Ez e közbeszólás még jobban irritálja. Sze- mélyes megtámadtatás czimen ker szót.

— Jobb lenne, hamut hinteni magára! évődnek vele.

Csak nehezen jut beszéde kerékvágásába. Kijelenti, hogy őt semmiféle pártzempont vagy politikai sugalmazás nem vezette akkori ténykedésénél, hanem csak egyéni nézete, mel- lyet ilyen esetekben, a mikor a Háznak fel- fogása amugy is kontroversz, az elnök székéből el kell fogadni. Kifejti, hogy 19 év óta nem volt ehez hasonló eset, mert soha senki a ki- rályi kéziratához nem tett megjegyzést.

— Mert nem élt vissza senki a jogával — mondja Holló Lajos az ellenzék zajos he- lyeslése mellett.

— Ha az ellenzék felfogása és logikája elfogadható lenne — folytatja Berzeviczy — akkor a kir. kézirat felolvasása után még 500 képviselő is beszélhetne.

— Ha jönnek látja, igen, magának nincs egyéb kötelessége, mint elnökölni, feleli vissza Hentaller.

Beszéde végén Berzeviczy aztán azt fejte- gette, hogy a jövőben ily esetek kikerülése céljából szükséges lesz a házszabályokat ki- egészíteni.

— Persze, ilyen alelnökök részére, mint ön, mondják neki vissza.

A mikor Berzeviczy befejezte beszédét, a Ház hangulata már fel volt vill. mozva.

Bánffy azért a villámhárító szerepére vállalkozott ezuttal és félreértéseknek dekla- rálta a kir. kézirat és a Ház határozata kö- zötti differenciát, melyért ő a felelős, mert nem értesítette idejekorán a Ház elnökét a mi- nisztertanácsnak erre vonatkozó határozatáról. Semmi felfuráng, — a hogy mondani szo- kás, sem ezélatos kijátszás: nem volt benne, bizonyítgatja Bánffy, es hogy ezt megerősítse, hozzá teszi, a király leirata alkalmazkod k a Ház határozatához, es nem megfordítva.

A Ház ezt a magyarázatot teljesen kie- légítőnek nem tartotta, bár bizeoyos elég- tételt látott abban, hogy a miniszterelnöknek be kellett ismerie a maga mulasztását.

Mindazonáltal kritika tárgyává tették ezt a félreértést minden pártoldaltól.

Nagyon találó volt Horánszki Nándor felszólalása, ki hibáztatta Berzeviczy eljárását — sajnáljuk, hogy revokálására nincs terünk.

Győry Elek következett ezután sor a. ki Berzeviczyvel élesen polemizált.

Azután a jegyző Molnár Jánost szólította de Pulszky Ágost is szólásra kelt fel, kölcsö- nös udvariskodás, melynek az elnök vetett véget, ki Pulszkyknak adta a szót, mivel a Ház régen nem élvezett derűtséghez jutott, mert Pulszky nagy tudományu, de érthetetlen fejte- getése után gorombáskedással igyekezett kapacitálni az ellenzékét, a mely fenyegeté- sei ellen „Nem felünk a klotürtől“ kiáltással válaszolt.

Csak most jutott szóhoz Molnár János, ki röviden arra szoritkozott, hogy kijelentse,

miszerint Berzeviczy eljárása helytelen volt és örömet fejezte ki afelől, hogy a miniszterelnök beismerte tévedését.

A vita utolsó szónoka Szalay Karoly volt, ki utalt arra, hogy Berzeviczy eljárását a legjobban helyteleníti — Szilágyi Dezső, a ki egy régebbi precedens alkalmával a Berzeviczy álláspontjával egészen ellenkező véleményen volt. A szónok szerint éppen a kormánynak nem kellene oly izgalmias időkben, mint most, még égő csóvát dobni az amugy is parázsos hangulatba.

Ezzel a vita be volt fejezve. Az elnök kijelenti, hogy a vitaközlést bezárja. Ekkor valaki kérdi balról:

— Az elnök nem nyilatkozik? Halljuk az elnök nyilatkozatát!

És ekkor következett az ülés legjelentősebb momentumuma. Szilágyi megrazza a csengettyűt és szinte kísérteties csöndben ezeket mondja:

— Részemről semmiféle nyilatkozat szükségese nem forog fenn, annál kevesebbe, mert önök úgy is jól ismerik véleményemet, hiszen hivataloztak rá.

Énnek a rövid, klasszikus nyilatkozatnak hatása szinte leírhatatlan volt. Az ellenzék tapsolt, ujjongott és ejenezte Szilágyit, a kormánypart pedig nem tudta, mit csináljon. Bánffy báró kivörösödött, Berzeviczy hozzáhajolt és izgatottan szóló valmit, mire Bánffy meg idegesebb lett. Az ellenzék mindjobban ejenezte Szilágyit, ki a nagyéhozezen helyreálló csöndben után elbucszott gr. Bethlen Andrást.

Az ülés végen még egy érdekes momentum volt. A hadügyminiszter meghívja a képviselőházat a Kaiser Karl VI. nevű új hadihajó vízrebocsátásához.

Az ellenzék megakad a hajó envezésén.

Thaly Kálmán fölpatant: Nekünk nincs VI. Károly csaszarunk!

Vegre Eljen Szilágyi Dezső! Éljen Szilágyi Dezső!

Az ováció oly erővel tört ki, hogy a kormánypart meg se kísérelt valamely ellentüntetést.

Igy folyt le a Haz első ülése.

Egyházkerületi értekezlet.

— Az irodalmi szakosztály értekezlete. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szept. 6.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület egyházi értekezlete ma reggel kezdődött az előkészítő ülésekkel. És pedig ma reggel 9 órakor az irodalmi szakosztály ülésevel, melyet Gulyás Lajos kisujszállasi ev. ref. lelkész hitt össze és nyitott meg.

Az ülésen megjelentek: Balogh Ferenc hittanár, dr. Bartha Béla jogkari, Csikó Lajos theol. dékan, Dicsőfi József lelkész és Szahó János esperes. Elmaradásukat kimen ettek dr. Imre József (H.-M.-Vasarhely) K. Tóth Kálmán és dr. Thaly Kálmán (Budapest) dr. Erdős József és Szerepely Sámuel.

A gyűlés első tárgya a megakadás volt. Elnök Gulyás Lajost jegyzőve Csikó Lajos meszaros választattak.

Dr. Bartha Béla volt az első előadó, ki Bartha Mórna a »Debreczen« szerkesztőjének a protestáns napilap létesítése ügyében tett indítványára vonatkozólag bizottság kiküldését kéri.

Balogh Ferenc az a lap kérdését igen neheznek tartja egyrészt azért, mert nem látja helyesnek, hogy míg az Egyháznak országgyűlési vezérferfi az egyháznak ezt a szükségét be nem látják, másrészt pedig általános politikai szempontból, amelyek tekintetében éppen a reformatusság két nagy pártja van szakadva, úgy, hogy ha a szükség beáll, azt csak két, különböző politikai pártokat szolgáló naplap elégítheti ki; ezt pedig a protestantizmus ma meg nem látja erre az időt elérkezettnek.

Csikó Lajos éppen a Balogh Ferenc által felhozottak megvitatás tekintetében látja szükségesnek bizottság kiküldését.

Dicsőfi József el tudja képzelni a protestáns napilapot anélkül is, hogy az politikai pártot szolgálna, sőt azt egyenesen veszedelmesnek tartja, hogy Balogh terve szerint a protestánsokat két pártba szakítsák két lap alapításával, hiszen már most is az elaljasodásig belemerült a protestáns közélet a politikába. Ezeknek a kérdéseknek megbeszélésére okvetlenül szükséges a bizottság kiküldése.

A szakosztály a reformatus egyh. érdekeinek a magyar országos sajtóban leendő méltó képviselői esetleg egy protestáns napilap létesítését szükségesnek tartja s a kérdés minden részletének megvitatására szept. 11. Farkas előölete alatt dr. Bartha Béla, dr. Thaly Kálmán, Dicsőfi József, dr. Várdy Zsigmond, dr. Imre József, Szerepely Sámuel és Samuel tagokból bizottság küld ki azzal hogy javaslatát a jövő évi közgyűlésig dogozza ki s a határozatrol a holnapi közgyűlésnek jelentés tesz.

Másik nagy fontosságú tárgya volt a szakosztályi ülésnek a Téli Új-áanodósítása melyet Nagy Lajos konyari lelkes hozott indítványba. Az irodalmi szakosztály a Téli Újságnak állandósítását szükségesnek tartja s ez irányban az azt kiadó Bekes-banati egyh. megyei vallásos iratok terjesztő tarsulat megkeresi, az egyházker. közgyűlést pedig felekeri, hogy az így állandósítandó népszerű kis lapot saját kiadásába vegye át.

A harmadik tárgy dr. Bartha Béla Jenő indítványa volt a theologiai tudományos irodalom fellendítése tárgyában. A szakosztály egy Dicsőfi József előölete alatt Mitrovics Gyula es a debreczeni theol. tanari kárból álló bizottságnak adta ki az indítványt.

Az irodalmi szakosztály ezzel a rabizott teendőket elvegezte s megkezdte a maga kez deményezet működését. Nevezetesen indítványt tesz a nagy választmány elé, hogy az egyes előadások után vita rendszerezéssek akken, hogy az előadók csak 25 perczig szólhassanak, utána pedig mindenki legfeljebb 5 perczen at hozzászólhasson az előtő tárgyhöz, végül pedig hogy az értekezletek programjába ezentul mindig vetessenek fel legalább egy tudományos előadás.

Ezzel a gyűlés véget er.

Az egyházi adózás kérdése.

Dél előtt 11 órakor az értekezlet másik bizottsági gyűlt egybe a kolegium kis tanácsstermebe, hogy a holnapi gyűlés elé javaslatot terjesszen es pedig azt melyet az egyetemes egyházi adózás rendezésének atalakítását célzó munkálatok kesziti, melynek tagjai Kiss Albert mint elnök, Dicsőfi József dr. Bartha Béla mint jegyző, melynek azonban mar csak régi üléseiről szóló jegyzőkönyvet kellett hitlesíteni.

H I R E K.

* **A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi egyházi értekezletre** mar a tegnapi nap folyamán is többen érkeztek; ma pedig kora reggeltől működésben van a fogadó és elszállásoló bizottság, élén Oláh Károly tanácsnokkal. A vendégek zöme a ma déli és délutáni vonatokkal érkezik meg. Még ma d. u. a választmány és a különböző szakosztályok üléseznek, ma este pedig ismerkedési estély lesz az Angol királynő szalóiban.

* **Erdőri szakvizsgák.** a f. 1898. évben megtartandó erdőri és vadőri szakvizsgák ügyében. Az erdőri szakvizsgák f. évi október hó 18-án es az erre következő napokon Budapesten. Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczen, Kassán, Máraros-Szigeten. Debreczenben, Kolozsvárt, Székely-Udvartelyen, Brassóban, Nagy-Szebenben, Temesvárt, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdőri szakvizs-

gákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárt a vármegye házában délelőtt 9 órakor és folytatólag fogának megtartani. — Felhivatnak mindazok, kik az erdőri szak-, vagy a vadőri vizsgát leenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaik, a vizsgák székhelyeire nézve illetékes kir. erdőfelügyelőhöz f. évi szept. hó 31-ig nyujtsák be. Budapest, 1898. aug. hó 16-an. Földművelésügyi m. kir. miniszter.

* **Az iparos mester urak figyelmébe.** Az alsófoku iparos tanonciskolában a tanítások szept. 6-án megkezdetnek. Az ujon szerződöttök beírás végett a I-ső kerület. Csapó utca 33. sz. jelentkezzenek. Dóczy G. iparisk. igazgató.

* **Eljegyzés.** Békés Lajos helybeli divat áru kereskedő eljegyezte Mandel Margit kisaszonnyt özv. Mandel Jakabné kedves es művelt leányát. A tiszta szerelemből kötött eljegyzéshez az ifju pár kiterjedt rokonsága, ismerősei köréből a legőzintebb szerencsekívánatok fűződnek.

* **Iparos ifjak műkedvelő előadása.** Már gyakran megemlékztünk az iparos ifjak azon nemes törekvéséről, hogy fáradságot nem ismerő kitartással es buzgalommal készülnék a f. hó 11-én a »Margit tündö« disztermében megtartandó jótékony célú műkedvelői előadásra. Ez alkalommal Géczy Istvan pályanyertes népsziműve a »Gyimesi Vadvirág« kerül előadásra. — A próbák mar javában folynak s a szereplők minden lehetőt megtesznek, hogy az előadás sikerét biztossítsák. A rendezést a szakavatottsággal bíró Borand bácsi végzi. A dalokat Hora Károly az iparos ifjak dalárdájának karmestere tanította be. A helyáratat a következőképpé állapították meg: Első hely 1 ft, második 80 kr. harmadik 60, negyedik 40, allóhely 20 kr. Az előadás irant, melynek előléthatolag nagy sikere lesz ez, uton is felhívjuk a nagyközönség figyelmét.

* **Öngyilkos színész.** A színészek között egy idő óta kiütött az öngyilkosság laza. Alig csillapult le az izgatottság, melyet egy általunk is jól ismert színész öngyilkossága okozott, mar Nagyváradól arról értesitenek, hogy az éjjel Hornyásky Lajos színész, a Koosvári Nemzeti színház tagja szereimi bánatában moriummal megmérgezte magát. Bar nem halt meg meg, állapota a legnagyobb mértékben azagsztó. Hornyánszky most két hónapja szintén megkísérelte az öngyilkosságot. Előadás előtt öltözőjében föl vágta az ereit, de akkor megmentették. Szerelmi bánatát azonban nem tudta feledni s azért nyult a mérgehez.

* **Büvészeti előadás.** Carmelini M., a debreczeni publicum által előnyösen ösmert ügyes büvész ma este a Hungária kávéházban tart előadást.

* **Betiltott bucsu.** Laczfaiuban Lukácsiu László hírhedt roman agiátor székhelyen a románok Boldogasszony ünnepein ismet bucsut akartak tartani. A bucsu, amelyet az egyházi batóság is betiltott, most sem tarhattak meg a hatóság beavatkozása miatt. A bucsura se regló idegeneket a csendőrség visszaparancsolta.

* **A függetlenségi es 48-as párt mint örökös.** Az O. H. jelentése szerint Kossuth Ferencz a pártértekezle en egy ritka eseményről tett jelentést a pártnak. Tudomására hozta ugyanis, hogy Tordán meghalt a pártnak egy régi híve, Szentgyörgyi 1848-as honvedőrnagy, ki egész, nagyon tekintélyes vagyonát a pártnak hagyományozta. A tordai függetlenségi es 48-as párt elnöke, Vertán Elek, erről a hagyatékrol értesítven a pártot, kerte egyszerű mind, hogy annak atvételére valaki küldessék ki. A párt midőn az áldozatkész hagyományozó emléket jegyzőkönyvileg megörökítette, a hagyaték atvételével megbizta Kossuth Ferenczet, ennek helyettesül pedig a tordai függetlenségi párt elnökét, Vertán Eleket.

* **Halálra ítélt közkatoná.** Párisból irják nekünk: A bordeauxi haditörvényszek egy Charles Clodet nevű közkatonáról ítékeszt. Főlebbvalóját megsértett, sőt tetteg is bánaltalmazta, azért vontak felelősségre. Mikor az elnök megkérdte tőle, akar-e valamit védel-

mere felhozni, letépte kabátja egy gombját és arczába dobta a katonatisztnak. Clodet halálra ítélték.

* **Debreczen a múlt hónapban.** A város közleg, bizottsága tegnap d. u. tartotta rendes havi ülését gr. Degenfeld József főispán elnökölte alatt. A bizottság a polgármester, t. főorvos, pénzügyigazgató és a kir. tanfelügyelő jelentését hallgatta meg. A részletes jelentéseket térszűke miatt csakis lapunk holnapi számban közölhetjük.

* **Öngyilkosságok.** H.-Böszörményben ma két öngyilkosság történt. Mind a két öngyilkosságot nők követték el. Az egyik szerelmében csalódott, a másik vezetés tetteinek ismeretében. Bartha Julia 18 éves cseledélyt érző szívvel áldotta meg az Isten, Szegény szerelme szive nem bírta ki azt a fájdalmat, melyet az a csalfa legény okozott, ki oly rutul cserben hagyta. Csalódásában phosphor oldatot ivott, mely a szegény szerelmes kis lány szívét örökre meggyógyította. Az orvos már nem segíthet rajta csakis a bealott halat constatálta. — A másik Lovas Julia szintén böszörményi illetőségű 48 éves asszony. Egész életét nem tett egyebet, mint dolgozott. Fáradtságának jutalma azonban csak kínlás és szenvedés volt. Úgy látszik, ez vitte arra a végzetes lépésre, hogy phosphor oldattal kioltta nyomorult életét. Rövid kínlás után a halál megszabadította azoktól a bajoktól, melyeket neki az élet okozott.

* **Gyász.** Szathmáry Sámuel Szathmári ev. ref. főgymnáziumi tanár f. hó 4-én elhunyt. Családjá a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Szathmáry Samuelné, sz. vértessaljai Ver tessi Erzebet ez összes rokonság nevében fájdalommal telt néhez szívvel tudatja: a leg szeretőbb ferjének, vőnek, sógor és rokonnak SZATHMÁRY SAMUEL ev. ref. főimn. rendes tanárnak el-este 57-ik, boldog házasságának 21-ik, munkálatlan buzgalmu tanárkodásának 26 ik évében f. hó 4-én, d. e. 9 órakor öt heti súlyos szeuvedés után történt csüdes elhunyat. Drága hatotunk hűt tetemei szept 6-an d. u. 3 órakor fognak a Kinizsy-utczai halottas háztól az ev. ref. templomban tartandó gyász-istentisztelet után a szatmári ev. ref. sírkertben, a mindent megnyugtató édes anyaföldbe örök nyugalomra tetetui. Szatmár, 1898 szept. 4. A béke szelid anyja a yirasz szon porai felett!

* **Orvosi vizsgálat korcsmai hölgyek ellen.** A 11-ik ker. rendőrségnél ma vizsgálatot tartottak a korcsmai hölgyek ellen, melyet Szentpályi kerületi orvos végzett. A apos meg vizsgálás után a hölgyek közül kettőt betegség miatt kórházba szállítottak.

* **A magyar görögkath. egyházzól.** A gör. kath. magyarok országos bizottsága azon magyar hitközségekhez, melyek, habar mar a mozgalomhoz nagyobbreszt csatlakoztak, de a nyilatkozatokat meg nem küdték be a következő felhívást intézte: Kedves Hittes- verek! Megküldötök nektek annak idején programunkat és hozzá mellékelt csatlakozási nyilatkozatot azon, kerellemlé, hogy megismervén abból ügyünk igazságát a csatlakozási nyilatkozatot aláírva az Országos Bizottsághoz vis-zaszermaztatni sziveskedjétek.

Úgy vagyunk értesítve, hogy ti a mozgalomnak hívei vagytok és ahhoz már csatlakoztatok is, csak még a nyilatkozatot nem küdtétek be. Kerünk tehát ez uton, hogy azt meöbbs küldjétek be az Országos bizottsághoz (Budapest VI. Váci kö. ut 37 szám), hogy a szeptember végén megtartandó lezará-nal számotartathattuk és megállapíthattuk végérvényesen kik és hányan vagyunk harezosai a szent ügynek? Hittestvéri szeretettel Budapest, 1898 szeptember hó. Az Országos bizottság nevében Elnök távollétében Illés Jenő s. k. h. elnök. Toth Miklós s. k. tollvivő jegyző.

* **Az országgyűlési függetlenségi- és 48 as párt** tegnap este 5 órakor Kossuth Ferencz elnökölte alatt népes értekezletet tartott Budapesten. Eötvös Karoly előterjesztette azon indítványát, melyet a legközelebbi párt értekezlet megbízásából a holnapi üésen elő fog terjeszteni, mely szerint a ház utasítása a kormányt az önálló vámterület s

ezzel kapcsolatos gazdasági kérdések előkészítéséhez szükséges javaslatok azonnali előkészítésére. — Eötvös benyujta és javaslatának indokolását a párt magatéva tette; Ezek szerint a párt a kormány iránt mert az önálló vámterületre vonatkozó törvényjavaslatok benyujtása körül czézetosan kesedelm-skedik, bizalmatlanságot szavaz.

Végül Kossuth Ferencz ismertette a szintén a párt megbízásából benyujtandó interpellációjának indokolását, — melyet a szűnet alatt történt események (ischli, bécsi tárgyalások) ügyében fog a képviselőházhöz benyujtani.

* **Öngyilkos mészáros.** A statisztika adatai szerint a mészárosok erdemes ipar- testületén k tagjai a legkisebb százzalekkel szerepelnek azok közt, a kik önkézüleg oltják ki életüket. Rendesen az önelégültég protitipia gyanant tekintjük a mészárocs a ki Hudák Jozsef tótkomlósi mészárosot ösmerte, bizonyára nem gondolt volna arra, hogy e természet testi gazdija alaposan raunt az életre. De epp testének e terne sége jobban moniva suya hiustotta meg szandékát. Hudak vasárnap Budapesten felakasztotta magát, azonban a kötele ranganatózó test oly nagy recsezt — vitt végbe a kis házikóban, hogy a szomszéd- ban lakó egyik czipész lelkendezve futott Hodak házába s a helyzetet felismerve, dikicével elvázta a kötele s dörzsölte a mar szeméttien öngyilkosmíg az ismet életre ébredt és magához tért. Az életmentő tetteért keves halában részesült. »Ki vagy te himpeler« rivall rá H a d á k u r a m a c z i n g á r — czipészre, ki sietett kerekedni, nehogy az életnek visszaadott polgar feosóságot gyakortatilaz is rajta igazolja.

* **A holnapi egyházkerületi értekezlet** közgyűlésnek sorrendje a következő:

1. Einöki megnyitó beszéd.
2. A nagybányai ev. ref. egyháznegye telkeszi értekezletének javaslata az egyházi fegyelem gyakorlatásról.
3. Az egyházi adózásról szóló reformjavaslatra vonatkozólag b. z. jelentés.
4. Indítvány és indokolás az egyházi statis ikaról Bartha Béla dr. értekezletti jegyzőtl.

5. A diakonissa képző intéz-tre vonatkozólag nt. esperes urak és a debreczeni presbyterium nyilatkozata.

6. Az alapszabályok revizioja tárgyaban bizottsági javaslat.

7. Az irodalmi szakosztály véleményes jelentése Bartha Mór, Nagy Lajos és Bartók Jenő dr. lekeszek indítványáról.

8. A nevelésügyi szakosztály véleményes jelentése, a szatmárott felalitatni tervezett tanítónök-peзде feől.

9. Az egyháztársadalmi szakosztály meg- alakulásáról jelentés.

10. Az egyházkerületi egyházi ertek zlet és a lekeszi e tokezetek tagjainak viszonyáról és jogairól biz. vélemény.

11. Jelentés a tagok letszámáról s a pénztár állapotáról.

* **Végzetes baleset.** Nagy szerencsétlenség történt ma Egyeken. A g o c s Imre kocsis holt reszegen üt fel a kukoricza zakkokkal tel kocsiira. A kocsi menes közben egyszerre csak egy nagyot zökken, a mitő a részeg kocsis oly szerencsétlenül e-eit le, hogy eppen a kerekék alá került. Mire az ott lévő emberek segítségére siettek, a szerencsétlen ember meghalt. Halálát felesége és árván maradt két gyermeke siratja.

* **Beadvány a törvényhatósági bizottsághoz.** N e m e s Kalman törvényhatósági bizottsági tag tegnap sürgős beadványt nyujtot be a közigazgatási bizottsághoz. A beadvány tartalma az, hogy a homokkert mellett lera- kott nyolcz szekér trágyából oly fertelmes büz áramlik, mely nagyban veszélyezteti az ezen környéken lakó polgarok egészségét. — Azonnali intézkedést kér. A sürgős kérvény- nyel a mai tanácsülés fog foglalkozni.

* **Füstbe ment milliók.** A magyar kirávi dohányjövédék igazgató-ága most adta ki jelentést az első félévi dohányforgalomról. E szerint január elsejétől június végéig az egész országban elfüstöltek: 3,052,800 rega-

litászt, 8,085,200 trabucot, 13,339,700 britan- nikát, 435,200 milareszt, 35,998 papetelast (t a v a l y m é g 139,400-at), 2,191,600 D-jegyű operast, 47,022,60 cubát (Wekerle szivar) 62,975,568 portoricot, 8040900 vrginiát, 45650 rövid ringniát tavaly még 250200 at) 103,434,580 veyes külföldit, 19,660,220 rövid szivart, 4,836,500 braziliat virginiat (tavaly még 10,337,100 at): a cigarették közül — csak a rövid életo Hunniat emlíjük meg, a melyből mindössze 4800 darabot adtak el, mivel többet nem is készítettek. A dohány- jövédék összes bevétele az első félészendőben huszonegy millió kétszázötvenharomezer ötszázhatvanöt forin, a mi megdöbentően sok a mai panaszkodókkal tele világban.

* **Nagyetű hölgyek.** Az amerikai »West-End Review« egy kevésbé udvarias munkatársa cikket irt a nagyetű hölgyek- ről, a kik szerinte, nem masok, mint a yankee-kisasszonyok. Azt írja róluk, hogy ezek a gyönged teremtesek a világ leghatal- masabb étvágygyal megáldott teremte ei. Az amerikai leány — írja a szerző — mindig úgy eszik, mint egy kiéhezett kamasz fiu. Ha csak kicsi izlik is neki az étel, oly sietősen és oly tömegben eszi, hogy európai ember ebámulhat rajta. A jóakottság érzése szinte teljesen ismeretlen előtte. Egy fizennegy fogásos ebédet végig enni, csak játék előtte és az utolsó éleből is oly változatlan jó étvágygyal eszik, amit a gyomorhajos emberiség minden példánya ugyancsak meg- irigyelhet tőle. De a pompas élvágyynak meg- felelo után a szervezete is. Nemcsak nő, férfi is kevés van az óvilágban, aki oly ideg- farasztó életre képes volna, mint az amerikai legény, aki ezt a legnagyobb könnyűséggel vis li el.

x **Országos vásár Margittán** (Bihar megye) következő sorrendben fog megtartani: f. évi szeptember hó 14—15-én barom és 16-an kir-kodó vásár.

* **Beiratás a táncziskolába.** Alföldy Karoly táncziskoláját sz. pt. 14-en megnyitja. Beiratásokat mai naptól elfozad bármely idő- ben lakásan II. kerület Péterfia utcza 2 sz.

A hadgyakorlatok.

Buziásról táviratozzak: »Különléle köz- lésekkel szemben, a melyk pusztá combina- tóbol erednek, hiteles forrásból a következők- ben ismerethetjük a délmagyarországi had- gyakorlatokban részt vevő csapatok hadrendi beosztását:

VII. hadtest: parancsnoka bayerthelemi Schwiizer Lajos lovas altabornagy, vezérkari főnök Schreiber ezredes, a tüzerdan- dár parancsnoka Tross ezredes. Ehez tartoznak: A 17. gyalog hadosztály parancsnoka Pokorny altabornagy, vezérkari főnöke: Vi- szokoncsby őrnagy, ez áll 12 zászlóaljából, 2 lovassági századból és 16 agyuból.

A 34. gyaloghadosztály parancsnoka Weisz altabornagy, vezérkari főnöke: Troll- monn őrnagy, amely áll 12 vadász zászlóalj- ból, lovassági századból és 16 agyuból.

A 22. honvéd gyalog hadosztály parancs- noka: Paccor vezérőrnagy, vezérkari főnöke Kaempf őrnagy, amely áll 14 vadász zászlóalj- ból 2 lovassági századból és 16 agyuból.

A 7. lovassági hadosztály parancsnoka: Klobasar altabornagy, vezérkari főnöke; Bar- tuska alezredes, amely áll 38 lovashadosztály- ból s 6 agyuból.

A hadosztály tüzerség, a mely áll 16 agyuból.

A 7. hadtestnek teljes állománya kitez 38 vadász zászlóaljat 24 lovas századot és 79 agyut. Hozzácsatlakozik két utasz század es fel könnyű hidvonat.

XII. hadtest parancsnoka Grebst mil altabornagy vezérkari főnök: hortsteini Lothár ezredes; a tüzerdandár parancsnoka: Hoffer vezérőrnagy lde tartoznak:

A 16-ik gyaloghadosztály parancsnoka Cerri altabornagy, vezérkari főnök: Pokorny őrnagy, amely áll 12 zászlóaljából, 2 lova- ssági századból s 16 agyuból.

A 25-ik gyaloghadosztály (parancsnok:

Maier Marvegg altábornagy vezérkari főnök **Karasz** őrnagy) ról 12 zászlóaljából 2 lovassági századból és tizenhat ágyúból.

A 28. honvéd gyaloghadosztály (parancsnok **Palkovics** altábornagy vezérkari főnök **Bartha** százados) a mely áll 14 zászlóaljából 4 1/4 lovassági századból és 16 ágyúból.

A 12-iki lovas dandárok (parancsnok: **Anderle** vezérőrnagy) a mely al 12 1/4 lovassági századból 1 zászlóaljából és 6 ágyúból. Ehhez csatlakozik a kadosztály tüzérsége 16 ágyúval.

A 12 hadtest teljes ereje tehát áll 39 zászlóaljából 19 lovasszázadból és 20 ágyúból. Ehhez járul még egy utászszázad és egy fő könnyű hidvonat.

Szeptember 1-én este a fél a számukra kijelölt kiindulási pontokon a következőleg volt felállítva:

A 7 hadtest Versecznél és Versecztől északra. A hadtest főszállása Nagy-Zsánnál, a 17. hadosztály Deniánál, a 23. honvédgyaloghadosztály Nagy-Zsánnál, a 34. gyaloghadosztály Moraviczánál és Versecznél a 7. lovassági hadosztály Szemlaknál foglalt állást.

A 12. hadtest főhadiszállása Facseten volt, a 16. gyaloghadosztály Kicsovánál, a 38. honvédgyaloghadosztály Izszfalvánál és Bosznánál, a 35. gyaloghadosztály Kupoinánál, a két előbbi hadosztály mögött körülbelül 20 km. ról foglalt állást, a 12. lovas dandár pedig Lugosnál körülbelül 15 km.-nyire volt előre tolvá.

A 7. hadtest részére a feltevés az volt, hogy saját fő hadserege az északi harcterén le volt kötve s a hadtest maga a legutóbbi időig megfigyelő állást foglalt el az alsó Szávan és Dunán az ellenséges hadsereg egy része a déli határon betört az erdélyi részekbe, az ellentálló gyengébb csapatokat észak fele szorította s az ország déli részét elfoglalta. H rejarván, hogy az ellenség nyugat felé nagyobb haderőt indított utnak az időközben Versecznél összpontosított 7. hadtest azt az utasítást kapta, hogy nyomjon előre Temesvár vidékére és akadályozza meg az ellenségnek a volt bánági területre való bevonulását.

A 12. hadtest a feltevés szerint annyit tudott, hogy az ellenség főhadiserege az északi harcterén le van kötve, Magyarország és különösen az erdélyi részek déli vidékein régebbi idő óta több ellenséges hadosztály állott, a saját haderőnek az a része, a melyhez a 12. hadtest tartozik, a vöröstoronyi és a vulkani szoroson az erdélyi részekbe batolt és az ellenségnek a határt őrző csapatai észak fele visszahozták és a 12. hadtest Temesvárnak és Aradnak megszállására nyugatra küldte.

Arra a hirre, hogy az eddig az alsó Szávanál, és a Dunánál állott haderők a Bán-ság déli részén való gyülekezésük után Temesvár felé nyomnak előre, a 12. hadtest azt az utasítást kapta, hogy elsősorban az ellenséges haderő ezen része ellen forduljon.

A felderítési szolgálat iránt a két hadtest parancsnok a karekszerű viszony megkezdésekor a következőleg rendelkezett:

A 7. hadtestparancsnoka a 7. lovashadosztályt utasította, hogy szeptember hó 2-án Román Istavoz fele Buziástól dényugatra, szeptember 3-án pedig Lugos irányában a Dumbrava erdőől keletre eső vidékre nyomaikjon előre és az Abegri völgy északi része és a Roman Boksány Pribu, Obrezzai vonal közötti terseget felderítse, továbbá szeptember 2-án Magyar Száko-tól délre eső magaslaton megfigyelő állomást létesítsen. Szeptember hó 2. annak következtében a 7. lovassági hadosztály 5 hírszolgálati különítményt és 4 tisztí hírszolgálati őrszolgálatot küldött ki a felderítés céljából a főntebb leirt területre. A 12. hadtest parancsnoka, utasítást adott a 12. lovas dandárnak hogy szeptember hó 2-án egészen Buziás környékéig nyomuljon előre és ezen a napon a dandárhoz tartozó 23. számú vadászzászlóalj által a Buziástól délkeletre fekvő Szkamien magaslatra egy megfigyelő állomást állitasson fel és szeptember hó 3-án a beérkező jelen-

tések értelmében oly módon nyomuljon előre az ellenség ellen, hogy annak főmenetelen vonalait és haderejének elosztását határozottan megállapítsa.

A 12-iki hadtest főhadiszállása Lugoson volt. A 16-ik gyaloghadosztály Boldunán. Nagy Kastélynál, a 38. honvéd gyaloghadosztálya hadtest tüzérséggel és a léghajós osztálylyal Lugosnál és Herengyesnél állott. A 35-ik gyaloghadosztály körülbelül 20 km.-rel a két másik hadosztály megett Bosznánál és Izszfalvánál egy különítmény (két zászlóalj 1/2 üteg és 1/2 lovas század) Az alezredes parancsnoksága alatt Szatumiknál, Lugostól délre, a 12 lovas dandár pedig Buziás vidékére volt elővezeve.

Szept. hó 3-án reggel a két hadtest folytatta előre nyomulását. A két hadtestnek zöme a két hadtestparancsnok rendelkezéseinek megfelelőleg ezen a napon elérte a Soganis patak vonalát anélkül, hogy erősebb ellenséges gyalogcsapatokra akadott volna. A 7. hadtest a Poganis patak mentén, — a 12-iki hadtest Buziás környékén foglalt állást.

A szept. 3-ikáról 4-ikre következő éjjelt a 7. hadtest főhadiszállása Berényben töltötte. A 17. gyaloghadosztály a léghajós osztálylyal Iklodánál, Román-Sztamoránál és Lieb-ingnél, a 23. honv. gy. hadosztály Vegvárnál, a 34. gy. hadosztály hadtesttüzérséggel Berény Sipetnél, a 7. lovas hadosztály a hadtestnek balszárnyán Török-Szákosóal s Dragsinánál ejjelezett.

A 12. hadtest főhadiszállása Buziásban töltötte az éjelt, a 15. gyaloghadosztály Buziasban és Kepedben; a 38. honvéd gyaloghadosztály a hadtesttüzérséggel és a léghajós osztálylyal együtt Szilásban. Axa alezredes különítménye Magyar-Szákosban a 35. gyaloghadosztály Lugosban, a 12 lovasdandár a hadtest jobb szárnyán Hittly a s-Rakoviczában éjelezett.

KÖZGAZDASÁG

Örléskikészítési forgalmunk. A Statisztikai Havi Közlemények jul. havi adatait tartalmazó füzetéből azt látjuk, hogy Magyarország a mondott hónapban 63,200 mm. buza hozatott be legnagyobb részben Romániából.

Az 1897. év megfelelő hónapjánál kimutatott buzabehozatal mennyisége 28,245 mm. tesz, az idén tehát több mint kétszer akkora mennyiség jött be hozzánk, mint az 1897. jul. hónapban.

A forgalom nemcsak ez évi jul. hónapban, hanem az év eddig lefolyt hét hónapját együttvéve is nagy mértékben növekedett, a mennyiben a f. év jan.—jul. hónapjai alatt 807,555 mm. a múlt év megfelelő időszakában pedig 399,770 mm. buza került behozatalra.

A buzabehozatal nagy emelkedése dacára, a vizontkivételre bejelentett buzaliszt mennyisége jelentékeny mértékben csökkent, nevezetesen f. év. jul. hónapban 19,472 mm., az év lefolyt 7 hónapjában 223,85 mm. tavaly pedig a megfelelő időszakban 48,851 mm. illetőleg 458,987 mm.

A francia bortermezők panasza. Talán még egy évben sem kellett a francia bortermezőknek oly sok ellenséggel megküzdeniök, mint ebben az évben. Az állati s czipogammikus betegség egész raja zudult a francia szőlőre.

Az évet jellegző csapás főleg a szőlőmoly (cochyis) alcaínak rengeteg sokasága. Az egész országban teljesen elhatalmasodott ez a kis botvany rovar. A szőlőtermelők azon véleményüket nyilvánítják, hogy egyik évben ez, a másikban amaz a fereg találja a fejlésdesének kedvező feltételeket.

Az idén a szőlőmoly uralkodik s ennek az lesz a szomorú következménye, hogy némely vidéken éppen ezért, a gazdák a szüret faradalmi alól lesznek felmentve. A peronospora is mutatkozott ugyan a tavasszal, de a szakszerűen alkalmazott permézések ez ellen kellő védelmet nyújtottak.

Már egészen másképp állnak a dolgok a blak-rot okozta veszedelemmel. A délkeleti Lot-et-garonne, Landes és girondei szőlők csapástól szenvednek, mely ellen orvosságot még eddig a tudomány emberei megállapítani nem tudtak.

A Hérault megyei gazd. egyesület, hogy a szőlészek borászati ismereteit emelje, a vörös s fehér borok kezelését illetőleg falragaszok útján hirdeti ki azon tudnivalókat, melyeket a jó borkezelőnek tudnia kell. Ezeken a hirdetőmenyeken ott található minden, kezdve a pince s a boros edények jó karban tartásától egész a kiforrt bornak hordókba töltéséig.

A szőlősgazda — akár csak nálunk — ott sem szeret könyvet, újságot olvasni, mert arra számítanak, hogy a vasárnap délutáni utcai szieszta alkalmával, ha csak szemét nyitva tartja, a hirdetőmenyek tartalma okulhat. Népünknek a könyv s újság iránti indolenciáját ismerve, nem artana nálunk sem az ily formájú didaktikát meghonosítani, az ünnep es vasárnapok délutánja így nálunk is hasznosan aknazatnék ki.

Terményvásárok.

B u d a p e s t, szép ember 2. Gabona-tőzsde. A kész áru-piaczon búzában a forgalom mostanában igen csekély volt, a málmok tarózkodók, a kínálat pedig igen mérsékelt. Mindössze 25—30,000 mm. kelt el, változatosan árak mellett. A legmagasabb ár 9.25 frt, a legalacsonyabb 8 frt volt. A mai forgalomban leginkább tisztavidekit kínáltak eladásra, míg ellenben szék búzából mindössze 1000 mm. került eladásra. Egyéb gabonaneműekben a forgalom szintén igen korlátolt. Rozsból körülbelül 600 mm. kelt el 6.75 frton három bavi időre, míg ellenben zabból körülbelül 9000 mm. volt forgalomban, 5.25—5.65 frtos árak mellett. Árpából ma mintegy 60—70 vagon volt forgalomban, melyért tisztaságának es színének megfelelőleg, 6.70—7.50-ig fizettek. Teng-riben ma felmondás nem volt es csekély forgalom mellett az árak változatlanok.

Hivatalosan a mai gabona-tőzsde a következő eladások jegyzetetek:

U j b u z a. Tiszavideki: 100 mm. 81 k. 100 mm. 80 k. 100 mm. 80 k. és 200 mm. 79.8 k. 9.25 frton, 100 mm. 80 k. 9.25 frton, 200 mm. 80 k. 9.25 frton, 100 mm. 80 k. 9.30 frton, 10 mm. 80 k. 9.22 1/2 forinton, 100 mm. 80 k. 9.20 frton, 200 mm. 80 k. 9.22 1/2 frton, 300 mm. 80 k. 9.22 1/2 frton, 100 mm. 80 k. 100 mm. 79 k. és 100 mm. 78 k. 9.20 frton, 100 mm. 79.7 k. 9.25 frton, 200 mm. 78.5 k. 9.97 1/2 frton, 100 mm. 75 k. 8.50 frton, mind három hónapra.

P e s t v i d é k i: 1000 mm. 79.5 k. 9.10 frton, 100 mm. 79 k. 9.10 frton, 100 mm. 78.5 k. 8.95 frton, 100 mm. 78.5 k. 8.95 frton, 300 mm. 78.5 k. 9.10 frton, 100 mm. 79.5 k. 9.15 frton, 100 mm. 77 k. 8.70 frton, mind három hónapra.

F e h é r m e g y e i: 200 mm. 79.5 k. 9.20 frton, 200 mm. 79 k. 9.22 1/2 frton, 1600 mm. 76.5 k. 9.07 1/2 frton, mind három hónapra.

A l o c s a i: 1200 mm. 76.4 k. 9.07 1/2 frton, 1100 mm. 76.4 k. 9.07 1/2 frton, mind három hónapra.

B á c s k a i: 1800 mm. 75 k. 8.90 frton, három hónapra.

B i h e r i: 100 mm. 79.2 k. 8.90 frton, 100 mm. 79 k. 9.15 frton, mind három hónapra.

F e l s ő t i s z a i: 400 mm. 79.5 k. 8 frton, 100 mm. 80 k. 9.05 frton, 100 mm. 78.3 k. 8.90 frton, 100 mm. 79.5 k. 9.17 1/2 frton, 400 mm. 79 k. 9.12 1/2 frton, 100 mm. 76.5 k. 8.60 frton, mind három hónapra.

S z e r b i a i: 1000 mm. 78 k. 7.30 frton, tranzito, három hónapra.

R o z s: 600 mm. 6.75 frton, három hónapra.

Z a b: 100 mm. 5.65 frton, 100 mm. 5.45 frton, 200 mm. 5.40 frton, 200 mm. 5.40 frton, 100 mm. 5.35 frton, 200 mm. 5.25 frton készpenzen.

Budapesti gabonatözsde.

szept. 5.

készárúüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—	80	00.00—00.00
"	77	—	81	00.00—00.00
"	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	8.35	8.45	9.05—9.10
"	76	8.50	8.55	—
"	77	8.60	8.70	9.00—9.30
Festvidéki ó	78	8.75	8.70	9.00—9.05
"	79	8.55	8.55	—
"	79	8.70	8.75	—
Fehérmegyei ó	76	8.80	8.90	9.05—9.10
"	78	8.95	9	—
"	79	8.50	8.60	—
Bácskai ó	76	8.65	9.05	—
"	77	8.80	8.85	—
"	78	—	82	00.00—00.00
"	79	—	81	—
Észak magy	78	—	80	—
"	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógramm
1. sz. elsőrendű uj	70—72	6.85 6.90
" másodikrendű "	—	6.75 6.80
Árpa takarmánynak "	60—62	5.45 6.90
" égetni való "	62—64	6.25 6.80
" serfőzdei "	64—66	7.30 8.20
Zab "	39—41	5.40 5.70
Tengeri bánsági uj	—	5.30 5.85
" más nemű "	—	12.— 12.75
Repcze bánsági	—	—

Sertés vásár.

szept. 5.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban 59—59½ krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm súlyban) 59—59½ krajczar Kőnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 60—60½ krajc árig.

Sertés létszám: 1898. évi szept. 3-án — volt készlet 46.891 darab, 1898 szept. hónap 4-én felhajtott 468 drb, 1898 szept. hónap 4-én napján elszállított 184 darab 1898 szept. hó 5-ik napjára maradt készlet ben 47.175 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata csöndes.

CSARNOK.

Verskötetemre.

— Az Uttalanul című kötetből. —

Emlékvirágok, én virágaim!
Szívérzelmem tarka halmaza,
Csokorba kötök, kedves dalaim!
Hogy majd ha ejön eltem anyonya,
S kérnem lemondva: »Minek étem én?
(Sötét barázdák leznek arczomon!)
Ringassatok, susogjatok nekem
S ifjuságomat vissza adomod.

Tóth Béla.

A teremtés hajnalán.

Irta; **Tormay Cécile.**

A teremtés himpora tenseségen ragyogott meg az ifju szép mindenségen, hamvasan, erintetlenül fénylett a föld virányain, mert nem törölt le benne az idő, a századok nehéz keze, — a szenvedés — egyetlen vonalnyit sem.

Csak tegnap vetette az Úr langoló gondolatát, a napot az űrbe, melynek először pirkadó hajnali világánál ekesítette fel a földet fakkal, fűvekkel, tarka hűmes virágokkal; küldött szárnyaló madarakat a légbe, ezüst-pikkelyes halakat a vizek hullámai közé, állatokot a rengetegek halgató homályába s adott urat mindeniknek az emberben, kit saját képerre alkotott.

És mégis kies, vigasztalan maradt szép remekműve, hiányzott valami a Tigris és Euphrath tündér völgyéből, valami, amiben testet keletett vennie a vigasznak. Így hát még egyszer s utoljára hozza fogott az Úr a teremtésből s megalkotta saját és a lenge rati virágok formájára, napsugárból, illatból, a tenger lagyan rengő hullámaiból az asszonyt s neki adta, minden eljövendő korokra az uralmat a virágok felett. A férfi pedig, mivel szép

szolid társa vala az utolsó, ki a Teremtő kezei közül kikerült, így legközelebb maradt hozzá, Istenének utolsó lehelletét sejtette meg benne.

Boldogan, ártatlanul mosolygott fel a föld az asszony, a szerelem jötték s azt a mosolyt tavaszának nevezték... Vigasság vala az egész világon, mert sem bu, sem zivatar, sem a halál nem létezett. És a nap aranyhá-
lójában mámorosan ringatta a lomba a természetet...

... Ekkor vétköztek az emberek s vétkük nagy, terhes árnyékából s űlt et a halál. Reáborult a földre az első alkonyat; a kék égbe viharos felhők fújt a szél, a fak elhul-
latai lombjait, munkába görnyedt az ember s hervadni kezdtek a virágok, hervadni az asszony.

A föld kebléből, a völgyekből felsőhajtott a szél, szethordva Isten átkát, amely atok pusztulást vitt magával, hervadást mindenkire s így a föld első rózsabokrara is, melynek fehér virágai, a hegyek, zöld hullámortlatának ártatlan tájtékent halongtak a lejtos ret felett. Bagyadtan, betegesen bujtak össze a virágok, ijedten rejtöztek a vihar elől a levelek alá...

A nap leszakadt az égről es ében, bevérzve a lathatart... Éj terjeszkedett szerte a földön, az első éjszaka, mely sötét baljósáru szárnyaival leörölte a vérző alkonyi-ég piros színét. És a rémes sötétségben zosogva sóhajtott a világ, mert ekkor kétszerte nagyra nőtek szenvedései.

Az Úr megbánta szigorú, irgalmatlan büntetését s felülte a holdat az égre, hogy nyugalmat ezüst arczára világítson, biztassa, vigasztalja az embert s mi dazt, amit ő a diadalmas napfényben megalkotott. Aztán pedig visszaemelte a sötét éjszakából a mennybóra a napot s aranyglóriás virágánál lepillantva, szomorú pusztulást adott mindenűt... Fel-sóhajtott s enyhülést ígért. Az embernek jövendőlt adott s össz-kötözte boldogságának mezsakadt szálait, az égről leörpörte a fellegetek, a melyek hűs cseppeket szórtak a tikkadt erdőkre, a réti-virágokra, a termő aranykalászos ronakra; a kinjúkon megrepedezett szirtkre bársonyos mohát borított és fehér vízi-virágokká változtatta a zúgó folyók habos tájkéját.

Behegesztett minden sebet s nagy-lékű boc-anatában fellélegzet az egész világot. Meg-ujult minden, csak a rózsabokornak jött késő a harmat, az Isten kegyelme, csak ő, a földnek legbájosabb virága csüggeszté le fáradtan, haldokolva szíromfejet. Nem moso-
yogott, nem illatozott többé s magadóan leko-nyult keiyéből binatosan csordult ki a leg-első könyecsepp, amelyet idelelenn esirtak.

És mikor a mindenható nagy Isten szomorúan nezett reá, haldokló virágja felsőhajtott:

»Nem vé keztem semmit és mégis én leszek első halottja a földnek. Oh! Úram, könyörülj meg rajtam, adj még egy napi életet, csak még egy napi életet, még csak egy napot engedj elnem itt a napsütötte domboldalon; légy irgalmas, hisz oly szép oly rövid volt a tegnap.»

De mielőtt a teremtés teljesítette volna a vadrózsa kérését, a szellő lekaptá fehér szírmait s játszódvá, szeszélyesen lebbent velük tova a lejto virágai felett.

— Egy nap, csak ennyit kér él szép szelid virágom, am legyen.

A szellő most lecsapott a rétre, azután szeszélyesen tánc olva iramodott vissza a domboldalon s ártatlan forgatagában két lengő szírom talalt egymásra, olyaténképpen, mintha mámorosan csókolódtak volna. Isten jóságosan egy aranyos napsugárra fűzte őket, ösz-szebogozta az égi fonalat, azután elvágta s utra bocsájtá a szírmokat, hogy dörösen, boldogan szálljanak fel a napfényben, vissza, elhagyott bokruk fele... A himporos szírmokból szárnyak lettek, az első hervadt rózsából: pillangó.

Sok ilyen született még Isten keze alatt s szélben sodródó fehér szárnyas virágokként csapongtak a mezők felett. Anint a nap reájuk sötét, néhánynek sárga aranyos lett

színe, mikor meg a mély kék tavak felett libbentek tova s játszódvá csaptak le a habok közé: hűs permetében azur színét adta nekik a víz, a hajnali ég piros hamvát szórtá szárnyaikra s így minden adott valamit szépségéből a rózs pillangónak.

Minden adott nekik valamit, nekik, a virágok szerelmes szállongó postásainak, hogy legyenek szépek, színesek, mert hiszen oly rövid az életük, egy nap s az alkonyat halva alalja őket virágtestvéreiknek illatos ölen.

Szerkesztői üzenet.

Z. Gy. Helyben. »Egyedül-cz. versét legjobb akarat mellett sem közölhetjük. Többet ér egy olyan tárczacikk a minőt a multkor öntől kaptunk, 10 papirkosár versnél.

Varró leányok

felvétetnek

Eislerné Kohn Róza

női ruha varró termében

Piacz-utca

Schvarcz butorgyáros ház.

Gutori Földes Kelemen

aradi gyógyszerész

Margit Crémeje.

Margit-Créme legjobb arczcréme rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arczot.

Margit-Créme egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrátká (Mitesser) ellen.

Margit-Créme egyedüli szer bőrpattanások, arcz- és kézvrösdés, napbarnítás ellen.

Margit-Créme bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve ez által rögtön felvétetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy a szeplővel vagy májfoltokkal fedett arcz 3—4 nap alatt alabástromfehérré levz.

Margit-Créme teljesen ártalmatlan, miután nem zsiros, hanem igen finom, hamar felszívó hatással bír. Az arcz nem lesz olyan fényes mint más Crémelől, ezért pappal is használható.

Margit-Créme nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.

Margit-hölgypor fehér, rózsá és créme 60 kr.

Margit-szappan 1 doboz 35 kr.

Margit-fogpép 1 doboz 50 kr.

Csakis akkor valódi, ha minden doboz gutori Földes Kelemen gyógyszerész Aradon föllirattal és címerrel van ellátva.

Hamisításoktól óvakodjunk.

Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállásban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémmek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek címeres védjeggyel vannak ellátva. Készítményeim a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960 sz. valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.124. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak.

Raktárak Debreczenben: Balázs Ödön, Mihalovits István, Dr. Rótschnek V. Emil, és Tóth Béla gyógyszerész uraknál.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélboriték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.